

Logotyp 	Nazwa instytucji Muzeum Ustrońskie	
Tytuł jednostki / publikacji / fotografii „Odra” rediviva, „Polityka”, 7.VIII.1982 r., nr 25(1311), Rok XXV, s. 5.		
Ilość stron oryginału 1	Ilość skanów 1	Liczba plików publikacji 5
Autor (m)	Wydawnictwo / zakład fotograficzny Robotnicza Spółdzielnia	Skan okładki
Miejsce wydania Warszawa	Rok wydania / Data powstania 1982	
Sygnatura ---	Rodzaj zasobu (np. zdjęcie, czasopismo itp.) artykuł	
Wymiary (wys x szer) 28,7 x 13 cm	Stan zachowania ---	
Hasła przedmiotowe (okres historyczny, postacie, miejsce) XIX wiek, XX wiek, Polska Rzeczpospolita Ludowa, Jan Szczepański,		Charakterystyka skanowanego obiektu Artykuł zachęcający do lektury wznowionego właśnie miesięcznika „Odra” nr 1 – 8 (251), w którym za szczególnie wart uwagi uznano artykuł Jana Szczepańskiego pt. „Alternatywy”, a poświęconego problemom szczególnie wówczas aktualnym – o porozumieniu i warunkach go umożliwiających
Hasła tematyczne (np. miasto, przemysł, kuźnia, letnicy itp.) polityka, społeczeństwo, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Tygodnik „Polityka”, Miesięcznik „Odra”, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, socjologia, ekonomia, gospodarka, problemy gospodarcze, stan wojenny 1981 – 1983,		
Prawa autorskie ---		

"ODRA" REDIVIVA

Z RADOŚCIĄ odnotowujemy wznowienie wrocławskiej „Odry”, z zawartością bogatą intelektualnie, różnorodną i kontynuującą linię czasopisma, od lat nam bliską. Bliską — spodziewamy się — również w przyszłości, jak wynikałoby z wyznania wiary opublikowanego w wydaniu po przerwie numerze. Zacytujmy:

„Chcielibyśmy, by ten numer był odczytany jako próba i legitymacja naszego stanowiska. «Odra» chce pozostać sobą i odwołać się do swoich długich już doświadczeń podając wyzwanie czasu, jaki dzisiaj przeżywamy. Między straceniem gestem «wszystko lub nic» a kurczowym trzymaniem się klamki jest jeszcze, wydaje się nam, miejsce, by spróbować mówić własnym głosem.

Nie można udawać, że nic się nie stało. Nie mamy też złudzeń, że da się po prostu zignorować fakty osobiste nam niemiłe. Jeżeli jest jakieś wyjście, to droga prowadzi tylko, sądzimy, przez wydobywanie ze strefy milczenia sprzecznych racji, poglądów, zachowań. Świadomi jesteśmy ryzyka i ograniczeń. Ale nie ukrywajmy przed sobą, że milczenie również może stać się przedmiotem manipulacji. (...)

Będziemy uważali, że nasze stanowisko było trafne, jeśli ułatwimy swoją obecnością, swoim głosem wzajemne otwarcie się ludzi oddalonych od siebie, skłóconych, nieufnych, obolałych.”

Nr 1—8 (251) przynosi m. in. sporo świetnej poezji (Tadeusz Różewicz, Miron Białoszewski, Jacek Łukasiwicz), filozofii (Elias Canetti, Theodor Adorno), socjologii oraz polityki (Jan Szczepański, Jan Strzelecki, Mirosław Ratajczak), epistolografii (Tadeusz Kotarbiński). Pragnelibyśmy w szczególności zwrócić uwagę na szkic pt. „Alternatywy”, w którym prof. Jan Szczepański mówi o problemie najbardziej aktualnym, najważniejszym, o porozumieniu i warunkach je umożliwiających.

„Porozumienie między antagonistycznymi grupami politycznymi jest możliwe, gdy będą spełnione bardzo różnicowane warunki. Przede wszystkim, rozpoczynając negocjacje, obie strony nie mogą mieć poczucia, że rozpoczęcie rozmów jest zagrożeniem dla istotnych wartości, z których nie-mogą zrezygnować”.

Ponieważ jedną z definicji polityki jest szukanie najlepszych możliwości rozwiązań — prof. Szczepański wywołuje ewentualne problemy lub konfiguracje.

„Zacznijmy od ugody. Samo słowo wskazuje, że u g o d a jest zjawiskiem mogącym zachodzić między stronami mającymi rozbieżne sta-

nowiska polityczne, rozbieżne oceny sytuacji, rozbieżne propozycje działania. Trzeba więc najpierw, aby potencjalni partnerzy ugody zechcieli zasiąść do rozmów. Tutaj już w tym warunku napotykamy istotne trudności, do rozmów bowiem muszą zasiąść przedstawiciele organizacji i instytucji składających się na kompleks władzy, tzn. rząd, WRON, partie polityczne z jednej strony. Z drugiej strony związki zawodowe z «Solidarnością» włącznie. Ale związki zawodowe są zawieszane i nieczynne. Czy mogą więc prowadzić rozmowy, zanim zawieszenie nie zostanie uchylone? Czy masy członkowskie wszystkich trzech związków zgodzą się na takie działanie i kto ma w tych rozmowach uczestniczyć? To właśnie mam na myśli, mówiąc o warunkach psychologicznych ugody: postawy, poglądy, zasady działania uznawane przez grupy przywódcze i przez masy członkowskie różnych zbiorowości istniejących na scenie politycznej. Dalej, do rozmów musi zasiąść Kościół jako ta instytucja i zbiorowość, która w latach 1980-81 zdobyła sobie ogromne uznanie i wpływy. Trzeba jednak pamiętać, że jest to Kościół katolicki, czyli powszechny, i jego interesy nie pokrywają się w pełni z interesami narodu polskiego (...)

Dalsze pytanie, czy do rozmów trzeba dopuścić opozycję polityczną, zarówno tych jej przedstawicieli, którzy czynnie działali w «Solidarność», jak i te grupy, które działały poza nią i tworzyły się, wykorzystu-

jąc stwarzane przez nią sytuacje? Czy istnieje dla władzy możliwość prowadzenia rozmów z opozycją, gdyby opozycja się na takie rozmowy zdecydowała? Na razie rozważaliśmy tylko psychologiczne składniki możliwości wynikające z przesłanek ideowych, z nawiązań i tradycji, z interesów i aspiracji.

Lecz w pojęciu możliwości mieszczą się jeszcze inne składniki: prawne, organizacyjne, ekonomiczne, międzynarodowe, moralne a nawet religijne (...)

Jak widać, prof. Szczepański nie stawia „kropki nad i” autorytatywnymi stwierdzeniami, co jest możliwe do spełnienia w najbliższej przyszłości, a co nie. W tym sensie można by powiedzieć, że autor bardziej uprawia w szkicu filozofię niż politykę.

Kto ma dokonywać wyboru wspomnianych możliwości szukania ugody? Jak można wnioskować z tekstu najbardziej predystynowana jest władza. Autor jednak przedstawia również warianty zachowania się społeczeństwa.

„Społeczeństwo ma zawsze w swoich stosunkach z władzą kilka możliwości” sposobów zachowania się: może współpracować w pełni z władzą, dając jej pełne poparcie i wspierając ją w pełni; może współpracować z władzą w takim zakresie, w jakim jest to korzystne i konieczne dla rozwoju form zbiorowych; może pracować

dla siebie, wykorzystując istniejące możliwości stwarzane przez władzę, wiedząc, że władza jest nieprzyjazna (jak to czyniło społeczeństwo polskie w zaborze pruskim); może przeciwstawiać się władzy biernie, wstrzymując się także od pracy dla siebie, podcinać władzę przez podcinanie podstaw własnej egzystencji; może zwalczać władzę czynnie, mając świadomość wszystkich skutków, jakie taka walka za sobą pociąga.

Wszystkie te «idealne typy» alternatywy są w Polsce w jakiś sposób możliwe, plus oczywiście różne ich kombinacje, tworzące alternatywy pośrednie.”

Zdaniem autora — wybór alternatyw „musi przede wszystkim spadać na ludzi wykształconych, którzy w szkołach wyższych uczyli się metod obiektywnego poznawania rzeczywistości w każdej sytuacji; muszą oni sobie zdawać sprawę z elementów składowych sytuacji materialnych, gospodarczych, społecznych, politycznych, moralnych, organizacyjnych i innych, wyznaczających koncowe skutki wybranych metod działania i doboru środków działania. Sytuacja jest bowiem zbyt poważna, by pozwalać sobie na luksus emocjonalnych uniesień (...).”

(m)

Opinie i poglądy publikowane na tej stronie nie zawsze są zgodne z poglądami redakcji.

Redakcja: Andrzej Gallecki, Bożena Gorska (II sekretarz redakcji), Jerzy Klecz, Adam Krzemtowski, Jerzy Loch, Wojciech Markiewicz, Anna Wata, Andrzej Muzołowski, Barbara W. Olszewska, Daniel Passent, Witold Pawłowski, Stanisław F. Rakowski (redaktor naczelny), Anna Romaszkan, Zygmunta Szeliga (z-ca redaktora), Wiesława, Henryk Zdanowski, Redaktor techniczny: Wiesław Dubicki, redaktor: Tadeusz Połniak, Korcika; Stefania Ejsymont, Krystyna Jaworska, Krystyna Rzepecka, Wikam — Danuta Wróblewska-Kabicka.

Redakcja: dział techniczny: 88-43-96 dział ekonomiczny: 38-27-93 dział historyczny: 38-49-91 dział krajowy: 38-15-91 38-64-91, dział kulturalny: 38-46-95; dział naukowy: 38-44-81 „Polityka-Export-Import”: 38-38-96, dział zarobkowy: 38-38-94 archiwum: 38-42-95 Dział łączności i czwielnikami wewn 238.

WYDAWCA — RSW „PRASA KSIĄŻKA-RUCH” WYDAWNICTWO WSPÓŁZESNE, ul. Wiejska 12 00 420 Warszawa tel 25-24-11

* 23. Rekopisów nie zamówionych redakcja nie tworzą. Zastrzega sobie również prawo skracania materiałów nie zamówionych.

INFORMACJI o prenumeracie na kraj i za granicę udzielają Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” i urzędy pocztowe.

Cała numeru półrocznego wynosi 20 zł

Nr indeksu 36912. Druk Prasowe Zakłady Drukiarskie RSW „Prasa-Książka-Ruch” ul. Marszałkowska 1/3 00 524 Warszawa.

Zam. 1035 Z-30

POLITYKA nr 25 7.VIII.1982